

QUINZENARI AUTONOMISTA

ANY I.

GRANOLLERS 4 MARS DE 1905

NÚM. 1

La redacció no respón dels treballs firmats.

Los originals no 's retornan.

Redacció y Administració

PLASSA PERPINYÀ, 14

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre. . . . . 0'75 ptas.
Número solt . . . . . 0'15 »

Essent nacionalista l' acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots el catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevolga que sia llur pensar y sentir en materias relligiosas, politicas y sócials. - (Declaració de la VII Assamblea de la Unió Catalanista.)

SALUTACIÓ

L' enviém afectuosa y sincera á tots los nostres convehins sens distinció d' ideas, á la prempsa local en general, á nostres llegidors y companys autonomistas particularment, com també y d' una manera especial á tota la prempsa catalana, veritablement catalana, que treballa ab fé y sens descans per l' engrandiment y la prosperitat del nostre poble.

La feina del "Juny"

La feina del JUNY l' indica ben clarament lo seu epigraf. JUNY es un periódich autonomista. Per lo tant, es un periódich que ve destinat á fer propaganda pera la reivindicació de la personalitat de Catalunya, es un periódich fundat ab lo sol y exclussiu objecte de ensenyar als catalans lo camí dret y segur d' aconseguir lo nostre renaixement, aixís com lo benestar y riquesa públicas d' una terra tan befada y escarnida, com laboriosa y honrada.

JUNY autonomista, dirigirá los seus atachs contra lo centralisme absorvent que fa penosa ó impossible la vida de las

comarcas y de las diferentes nacionalitats que integran l' Estat espanyol; dirigirá los seus atachs contra lo que representi imposició arbitraria, injustificada, y tirania irritant y inhumana.

Travallarà ab entusiasme, ab l' entusiasme que inspira una causa noble, honrada y justa, per la consecució de l' autonomia de la nostra terra, y á n' aquest fi procurarà instruir á tothom que ho necessiti en los principis de llibertat y progrés, que 's condensan en lo nostre programa.

Convencuts com estém de la necessitat imperiosa de reconéixer la personalitat propia de una rassa que ab son modo d' esser característich, y llengua y costúms exclussivas ha donat lloch á la formació d' una regió qualsevol del planeta, que informa una Nacionalitat, creyém també ab la certesa d' un axioma, que son completament inútils y perjudicials las lleys que contra aquest sentit se dictin, y que son abusivas, dénigrants y anti-humanitarias las ordres ó disposicions que en contra aquesta teoria s' encaminin.

No som politichs, ni som sectaris, y per consegüent no pretenim fer de JUNY una orga de baixas passións, ni de política bruta; no pretenim fer de JUNY una patent pera molestar á determinadas personas, ni determinadas entitats, no es lo nostre ánim desentrotllar una obra maquiavélica sembrada d' odis y rencors; no, res d' aixó, ben al contrari, lo nostre ideal es noble, enlayrat, honrat y

just, no radica en aquesta ni aquella localitat, sino en l' ànima catalana. Volém fer patria, som catalanistas radicals, som fermes partidaris de la autonomia íntegra del nostre poble, y aném á depositar als peus de la que es nostra Mare comú (Catalunya), la modesta pero pura y coral ofrena del amor filial que li debem.

Enteném que constitueix una obra essió deplorable y perniciosa, sense cap finalitat práctica que l' aboni; la política de personalismes y miserias que s' ha posat de moda en una part, per fortuna petita, de la prempsa, ab lo pretext de fer propaganda de sos respectius ideals, abandonant per complert lo essencial y positiu y posant molt de relleu lo accidental y passatjer.

Als enemichs de Catalunya, als detractors de nostres ideals, enteném que se 'ls ha de combatre durament y enérgicament, sens contemplación ni paliatius, pro obrant sempre de modo que la lluita respiri noblesa, formalitat y honradesa; no rodolant may al extrém del terreno indigne, mesqui y miserable, y procurant que la nostra conducta serveixi al mateix temps de mirall ahont pugim contemplarse avergonyits aquells enemichs y detractors.

Aném també á fer adeptes en aquest sentit, y ab tal fi, dirigirém los nostres esforços á posar de manifest la justícia de lo que reclamém, la rahó de la causa que defensém, aixís com també la injustícia dels nostres adversaris, la falsa base en la que apoyan las sevas negativas,

lo injustificat dels epítetos y persecucions de que 'ns fan objecte.

D' aquesta manera creyém aumentar el ja considerable número dels nostres companys, d' aquest modo estém persuadits de engrossar las filas del nostre exercit autonomista catalá, que ha de portar dias de gloria y felicitat á nostra aymada Patria.

Si ab los nostres escassos mérits y ab nostre modest treball, logrém véurer afirmadas per l' éxit aquestas aspiracions, lo qual no duptém, donarém per ben empleats totes las nostras fatigas, tots los nostres sacrificis.

LA REDACCIÓ.

LLIBERTAT

Fá llástima, verdaderament, veure com l' humanitat inconscient, y part de la qui 's passa per conscient, malmenan y prostituheixen lo sant nom qu' encapssa aquestas quatre ratllas, aixís com també las paraules usadas fillas d' aquesta, lliberalitat y democràcia.

La causa d' aquest prostituhiment es, sens cap mena de dupte, la usureria de uns quants homes envers els restants, que enlluernantlos ab paraulas mes ó menys lluhentas y bonicas y en apariencia esperançadoras, posan el seu domini que 'n podriam dir, espiritual demunt sos pobres cervells predisposats á aquesta dominació, fentlos aixís, sérs dependents de la seva voluntat omnipotent, pera poguer atendre al seu just sosteniment y benviurer. D' aquesta manera s' explica el perquè sentim pronunciar diferentment aquest mot á obrers, mancats d' instrucció suficient, mes no de cap y sentit comú, y la falsa aplicació que 'n fan en diferents circumstancias, gracias á las ideas que 'ls han imbuït els seus cap-pares, arrodontantlos hi el pençament ab lo mirall de l' esperançera pera la seva emancipació social que en forma mes ó menys profitosa els fan capir, ab las transparents paraulas de *república* y *democràcia*, presentantlas com el *non plus ultra* de las aspiracions humanes.

Mirarém d' expressar en el present article y en la forma mes breu y concisa, lo que nosaltres entenem per verdadera llibertat en si, tractant de interpretar degudament aquesta paraula y traduhirla á la práctica pel benestar de l' humanitat, presentantla com á fonament solit y indestructible, y com á finalitat, de tota emancipació social.

En primer lloch enteném per verdadera llibertat l' acció que tot home nat, ha d' exercir dintre la seva esfera intelectual ó corporal, ab relació ab els altres homes, nats també, y com ell dignes d' ésser respectats. Y ab aquesta acepció creyem involucradas també las no menys filántrò-

picas paraulas de *igualtat y fraternitat* tant corrents en boca de tots els homes, mes tant sovint bescantadas, qu' inspiren un ésser de tolerancia poch acostumada y un símbol de mutua correspondencia y agermanament dels homes. Ara be, el modo de traduhir aquesta paraula, fugint obertament d' aquest intent de definició que 'ns hem permés donar—ben lluny d' ésser complerta—es la causa evident de la ja dita tergiversació de de la mateixa, mes ab la profunditat de sentiment que 'ns inspira la acepció que acabém de donar, la millor traducció ó interpretació de la paraula *llibertat* pera procurarnos el benestar social, se condensa sòlsament en dugas paraulas, *autonomia individual*; en efecte, ab l' autonomia individual tots els homes que composan el mon, tindriam format plé concepte de la seva estabilitat social dintre l' estament en que han nascut y perteneixen; serian árbitres de pensar á mida de las suas forçes intellectuals, y unir-se y ajuntarse, per sas costums, llengua, tradicions y altres afinitats naturals formant colectivitats, naturals també, fortas ab relació ab el grau de treball que constituïren unides y guiadas per un sol sentiment que seria el de tots, y units y guiats per una sola aspiració comú: la llibertat; y aixís format el gran cos *humanitat*, com un aplech de multituds ben organizadas formant nucleos homogenis y naturalisats cada un en la seva respectiva patria natural, veuriam y tindriam el goig de contemplar una humanitat sense miserias, sense lluitas, sense vexacions de cap mena, puig que cada part constitutiva de la mateixa, tindria ben sentat cabal judici de sa existencia deguda al seu esforç col·lectiu que seria el total de la suma de esforços individuals; ja no veuriam, com ara aquets grans Estats que 'n diuen Nacions, poderosas algunas, constituïts y regits per lleys y preceptes arbitraris totes ellas y tots ells, que si be poden respondre á las exigencias dels que las han estatuidas, en cambi son altrás tantas vexacions y xurriacadas que han de sofrir els que per virtut de sa diferencia de costums y tradicions y fins de rassa, s' han d' acomodar, sino per altre forsa, per la forsa bruta á son especial modo d' ésser y viurer, com si ab la qualitat de perteneixer al genre humà no tinguessin prou inteligencia pera guiar eis seus destins.

Per altre cantó, no 's pot concebir la complerta llibertat del home, mes que per la divisió y sub-divisió en comarcas naturals constituïdas en altrás tantas patrias, del terriotri en que nosaltres vivim y desarrollem, entre altres rahons afins, per rahons étnicas; y anant molt més enllá, fins dins d' una mateixa rassa, dividint y sub-dividint totes las vegadas que sia necessari á cada tros de terra ahont sos habitants per son modo d' ésser y pensar, tinguessin quelcom de diferencia respecte á sos germans de rassa

y fins de patria. Aixís s' obtindriam ventatjas incalculables, que aprofitaria tot home que tingués ben definidas la seva patria y esfera d' acció ilimitada, puig estaria ab rahó directa de son esforç individual y la trinquilitat y benestar social serian la finalitat suprema que ha de tindrer l' home inspirantse en la paraula llibertat interpretada d' un modo degut; y per consegüent, las diferents multituds ben difinidas, viurián armònicament, respectadas y respectables; la correlació social estaria representada en el seu mes alt grau, constituït aixís el mon, no seria un grapat de Estats grans que 'n diuen Nacions, formats de petites Nacions completament heterogenias; sino una gran Nació heterogenia, formada per la suma de cantitats homogenias que alashoras serian l' aplech de Patrias secundarias naturals formant l' unitat total de l' Univers.

Per consegüent la llibertat no l' hem de cercar posant-nos de comú acort els uns ab els altres, opinió que sembla dominar en la majoria dels que parlan de llibertat; sino pensant y reflexionant que com á individuos perteneixém al genre humà y estém posesionats de drets y hem de cumplir devers envers el nostre próxim, que es el nostre germà constituïnt per medi de l' instrucció individual y després col·lectiva, grans masses d' homes liberals nascuts tots ells en localitat determinada, ab aspiració y veraders sentiments altruistas y dignes per tant de correspondre al genre que te mes alta gerarquia entre el mon que te vida.

Tenint en compte las anteriors ideas ja vellas mes no volgudas comprendre per la majoria dels homes per causas que ja hem apuntat, la paraula llibertat resulta necessariamente ser la bore de tota emancipació social siga del ordre que vulga, y de aquesta paraula ha de radicar y com diem mes amunt fluir tota idea de trinquilitat social en el seus diversos estaments, quals estaments per haberla mal definida, s' troban en estat poc menys que degenerat, tant per part d' aquells que ab paciencia y esperançera diuen tot lo que 'ls seus amos els diuen; com per part d' aquets mateixos amos predicayres que al embabiecar aquestas masses, si be compleixen un deber que 'ls imposa lo seu estómach en cambi estant en complerta contradicció ab la conciencia que haurian de tenir com á homes posats á la terra.

ALFRED CANAL.

ENSENANYSAS

Indubtablement las ensenyansas de l'adversitat son las més profitosas ensenyansas encara que siguin fillas del infortuni y germanas de la tristor.

Los mals presents serveixen per adoctrinar á tots los que saben ferir lo seu amor propi, y, reconeixent la seva equivocació, imputarse los perjudicis que lliurement s'han ocasionat, y atribuir sols á la casualitat, á las circumstancias los mals que, sense culpa, 'ls hi han sobrevingut. Las entitats que tenén plé domini sobre si mateixas y 's consideran responsables dels accidents desfavorables de que han sigut autors y víctimas, tenen molt guanyat per los aconteixements futurs y adquireixen una saludable experiència, mare de la ciencia que ha de guiar los seus passos en lo pervindre.

Es molt cómodo atribuir los mals que 'ns sobrevenen á un fatalisme més suposat que efectiu, y ferse irresponsable de las propias equivocacions declarant inevitables fets que estava en nostre mà l'evitar.

Homes y pobles cuan saben acusarse de sos errors tenen molt guanyat per no incorrer novament en lo mal que un cop los ha afligit y per dispensarse de buscar novas excusas per succesivas equivocacions.

Y no deu servirnos solament de font d' experièncias las nostras desgracias y las del poble de que forma part, sino que l' exemple del errat procedir de uns pobles deu servir d' ensenyansa á 'ls altres com la vida de cada home es camp d' experimentació per tots los demés ab qui, de una ó altre manera, 's relaciona.

L' infortunat acabament que tingueren las nostras guerras colonials, varen donar á tots lo que per res han intervingut en la governació espanyola lo convenciment ferm de que 'ls immensos gastos produïts per organitzar y conservar las forsas militars espanyolas de mar y terra; habian resultat infructuosos perquè los encarregats d' organitzarlas y ferlas á proposit per sostenir la lluyta armada, cuan semblés necessaria, no habian tingut suficients condicions de intel·ligència ó voluntat, ó de abduas cosas, per posarlas en situació de cumplir de una manera adecuada la seva finalitat. En cambi tots los que d' una manera més ó menos directa habian intervingut en los aconteixements, ja preparantlos, ja prenenthi part varen atribuir las desgracias aventuras desenvolupadas en las ex-colonias espanyolas á la desgracia, á un fatalisme, á un destí infaust é inevitable independent de la voluntat dels encarregats de portarlas á terme.

Més tart la poch airosa campanya d' Inglaterra al Àfrica austral, los continuats fracassos que, á pesar de la seva

definitiva victoria sobre la república del Transvaal, sufri lo poderós y rich Reine Unit, servirán pera demostrar á tot lo mon que no es tant perfecte com sembla la temuda nació insular, ni tan inmillorable, com se creya, la seva marina.

Avuy lo fracàs de Russia en la lluyta que sosté al extrém oriental del continent asiatic, ha patentisat que lo que aparentaba ser un monstre invulnerable, cau al peus de un altre país que combat en millors condicions que ell, sino mort, mal ferit y de feridas difícils de curar.

Benvingudas siguin aquestas desgracias, y las que sobrevinguin si serveixen per demostrar la inutilitat y lo perjudicial dels immensos gastos que á tot arreu ocasionan la guerra y la pau armada, y lo inhumà y estéril del sacrifici de mils vidas que en lo pacífich dessarrollo del universal progrés podian contribuir á fer menos penosa la permanencia dels mortals sobre la Terra.

JOSEPH COMA.

De federalisme

La paraula *federal* ó *federalista* vol dir, partidari del *federalisme*, y *federalisme* vol dir lo sistema de confederació entre corporacions ó Estats. La *confederació* implica la aliansa, lliga ó unió entre varias nacions siguin reyalmes ó siguin repúblicas. Lo sistema *federatiu* es aquell en que varios Estats se regeixen cada un d' ells ab lleys propias, pero estant subjectes en certs cassos y circumstancias á las deccisions d' un govern central. De lo qual se 'n deduïeix que un pot ser *federal monárquich* ó *república-federal*.

D' aquest modo los nort-americans son *federal-republicans*, y *federal-monárquichs* los alemanys. Per lo tant, siguent igualment *federal*, tots los grupos que fan vida activa á Catalunya, siguent *federal* los *regionalistas*, los *catalanistas*, los *republicans federal*, perquè no s' acoblan ben junts pera enderrocar lo *centralisme* é implantar lo *federalisme* en la nostra Patria?... La rahó es sencilla y clara, la falta de *patriotisme*. Efectivament: els uns son *autonomistas*, pro primer que *autonomistas* son *monárquichs*, el règimen *aristocrata* per ells es lo *esencial*, lo *fonamental*, la *pedra de toch* de la que han de partir en primer lloch, los raigs lluminosos del benestar del poble. Després si, son *autonomistas* els agrada la *autonomia* dels municipis, de las comarcas, de las regions, més aixó es *secundari*, en según terme, es lo *accidental* y *complementari* de lo primer.

Altres son *federal*, pero avans que *federal* son *republicans*. La forma de govern *democrática*, *republicana*, es per ells la *panacea* que 'ns ha de portar dias

de felicitat y de progrés, es com si diguessim un *filón* per explotar en benefici de la regió catalana. La república en primer terme, ab la república tot, sense república, res. Després son *autonomistas*, son *federalistas*, pro d' una manera superficial, *accessoria*, ab una fredor que no sembla sino que 'l nom *federal* sigui únicament un adorno del nom *republicà*.

Altres, per fi, son també *federal*, son *autonomistas*, pero primer que tot son *catòlich* com si no 's pogués ser un perfecte *catòlich* siguent *autonomista*, *federal*, *republicà*. Mes ells no ho comprenen aixís, y no volen, no poden en lo seu entèndrer col·ligarse, associarse ab un *republicà federal* perquè aquest vol la separació de la Iglesia del Estat, no poden anar junts en defensa de la Patria ab un *autonomista anticlerical*, ab un *autonomista protestant* ó *cismàtich* perquè aixó en la seva opinió constituiria un atentat, una ofensa gran é imperdonable contra la rel·ligió que professan.

Y d' aquesta manera, els uns per un excés de delicadesa ó mes ben dit, per una mal fonamentada preocupació, els altres per un excés de *republicanisme* y els demés per un *monarquisme* exagerat, divideixen en lloch d' unir ab un sol aplech á tots los *autonomistas* de bona fé, retardant y entorpint lo triomf de nostres comuns ideals combatint d' una manera indirecta pero efectiva la causa del *federalisme*. Y tot aixó, com hem dit, obéheix á la falta de *patriotisme*.

Lo dia en que els *monárquichs-regionalistas* ó *monárquichs autonomistas*, siguin *regionalistas monárquichs* ó *autonomistas-monárquichs*; els *republicans-federal* siguin *federal-republicans*, y aquestas personas que son realment *autonomistas* pro extremadament *rel·ligiosas* se convencin de que una cosa es la rel·ligió y l' altre la Patria, y que pòden anar perfectament al costat d' altres personas *ateas* ó *irrel·ligiosas* en defensa de la última, sens abdicar de la primera, llavors si que haurém donat un gran pas en lo camí de la nostra redempció, llavors si que tindrem molt avensat pera la consecució de la *Autonomia*. Es precis que aixís ho fassin si els uns y els altres son veritablement *federalistas* ó *regionalistas*, es indispensable que 'l bloc *regionalista*, y el *republicà-federal* catalá junt ab los demés *autonomistas* de totas menas, s' uneixin fortament á la gran massa *catalanista*, que es en sa majoria *republicana*, y formant junts un sol y poderós exercit, una sola y formidable onada, netejin las platjas catalanas del *centralisme* que l' empobreix y que l' arruina.

RADICAL.

ÍNTIMA

Perqué restava sol
trít y plorant?
Perqué 's ponía el sol
tot devallánt?

... ..
... ..
mas ilusions fugían
deixant desert mon pit
y dalt del cel surtían
els astres de la nit.

SALVADOR BAVÍ.

Barcelona, Marts 2 1905.

D' AQUÍ Y D' ALLÀ

El dilluns prop-passat forem agradablement sorpresos ab la visita del simpátich amich y company En Marcel Riu, redactor del periódich nacionalista *La Tralla*. Lo senyor Riu nos oferí la seva important cooperació, que molt li agrahím y tindrem en conte.

El celebrat "Orfeo Canigó" no volgué anarsen d' aquesta Vila, sens primer dedicar una visita de despedida y al mateix temps de companyerisme y afecte á la "Associació catalanista Bruniquer". Axís ho efectuá, cantant de passada, duas escullidas pessas de son repertori.

Lo públich surtí molt satisfet del local y en nom de la Junta de dita Associació y de tots els socis en general, doném las més expressiyas gracias al Orfeo.

Llegím en el periódich *Las Noticias*, del 2 del present:

"S' assegura que importants personatjes del partit federal, dirigiran molt aviat un manifest als seus correigionaris, pera proceder á la reorganización del partit á Barcelona, y, tot-seguit elegir un nou comité, prescindint de tots els que tinguin 0'50 de federal."

Ens a legrariam que aixís fos, pel be de Catalunya.

Nos ha visitat una comissió de la Junta Directiva de la Associació catalanista "Bruniquer", preguntnos que fem constar: que no fou á *La marxa* com diu ab cert despreci *La Veu de Catalunya* del día 2 del corrent, la visita que l' "Orfeo Canigó" dedicá á n' aquella important Societat. Y proba de que no fou simplement á *la marxa*, ens diuhen que la Junta de la mentada Associació va rebre molt avans lo testimoni del afecte d' una Comissió en representació de tot l' Orfeo interessantse en gran manera pera anar á cantar alguna escullida composició en lo referit local. Consti, donchs, aixís, y á cada hú lo que sigui seu.

Segons se 'ns comunica, avuy al vespre tindrà lloch en lo saló-teatre de «La Unió

Lliberal» un meeting regionalista de propaganda electoral.

Tením entés que en lo concurs de balls de *gitanas* que deu efectuarse demá (diuenge) á las tres de la tarde, hi haurá moltíssima animació, tota vegada que á horas d' ara están ja venudas totas las entradas d' asiento fixo, que 'l Sr. Fernández tenía disponibles.

Acaba de publicarse á Barcelona el primer número d' un nou periódich catalanista avensat titulat *Progrés*.

Molts anys de vida li desitjém

La secció d' excursions del "Centre Popular Catalanista de Sant Andreu", demá día 5, estará d' excursió, visitant Sant Just, La Conrería y Sant Geroni, sent la tornada per Santa Coloma de Gramanet.

Aquesta mateixa matinada ha mort un dels homes mes coneguts, y un dels industrials mes antichs d' aquesta Vila, lo senyor En Jascinto Mora. Desde las columnas d' aquest periódich, enviém lo testimoni del nostre condol á la seva estimada familia, y especialment á nostre bon amich en Joseph Mora. Descansi en pau.

Imp. Cucurella, Corró, 9.—Granollers.

JUNY

QUINZENARI AUTONOMISTA

Preu de suscripció, tres rals trimestre.

Número solt, 15 céntims.